

FAKULTA FILDZOFICKÁ
ZAPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE **posudek vedoucího práce**

Práci předložil(a) student(ka): **Jana FRYČKOVÁ**

Název práce: Pohlavní rozdíly profilu obličeje a jejich vliv na rozpoznávání pohlaví a na atraktivitu

Vedoucí práce:

RNDr. Vladimír BLAŽEK, CSc.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Téma práce je věnováno profilu obličeje. Je formulováno v kontextu mezipohlavních rozdílů a na pozadí jejich utváření ve vztahu k pohlavnímu výběru. Cíle stanovené autorkou pro naplnění tématu práce byly splněny.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Teoretický vstup, metodická část a popis výsledků jsou v proporcionalitě odpovídající požadavkům na diplomové práce. Teoretická část je dobře zpracovaným přehledem významu specifických pravidel pohlavního výběru u člověka s důsledky pro rozvoj pohlavně dimorfních znaků obličeje a i pro preference při percepci (přisuzování míry atraktivity). Autorka zde věcně a systematicky dovádí čtenáře k výzkumné části, která byla specificky zaměřena na málo prozkoumaný význam profilu obličeje.

Způsob řešení problematiky výběrem fotografií jedinců s „maskulinními“ a „feminními“ hodnotami rozměrů, které měly největší význam pro rozlišení mužů a žen, pro následné rozpoznání pohlaví a posouzení atraktivity považují za nosné. Také grafická úprava profilů obličeje tak, aby nebyly potlačeny morfologické charakteristiky profilu, ale naopak byly co nejvíce potlačeny všechny ostatní, je příkladem pečlivé metodické přípravy.

Přílohy (tabulky v textu, grafy rozložení proměnných, vybrané a upravené fotografie profilů obličeje) zcela standartně a vhodně doplňují popis výsledků.

Použitá literatura odpovídá rozsahu teoretického výkladu (72 titulů, většinou zahraničních časopiseckých studií); její výběr je i z hlediska důležitosti adkvátní.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je logicky a systematicky strukturovaná, čtenář snadno může dohledat potřebné informace (např. při porovnání literárních informací a interpretací vlastních výsledků v části Diskuze). Text je psán srozumitelně a jasně. Závažné gramatické chyby práce neobsahuje, autorka se však nevyhnula drobným překlepům a opomenutím (např. jsem zachytil na str. 11 chybějící „u“ ve spojení „délky vztahu“, na str. 15 dole chybí oddělovací čárka „... zapadlejší, než ve skutečnosti je“, na str. 26 je překlep, kde místo „muži“ má být „... ženy preferují muže ...“, ..., na str. 85 obdobně chybí písmeno „ch“ ve spojení „z výsledků popisujících vztah ...“).

Také grafická úprava je adekvátní, tabulky jsou přehledné (autorka však několikrát změnila velikost písma v obdobných tabulkách, aby se do textu tzv. „vešly“, je otázka, zda nešlo volit jinou variantu, ale to je spíše věc názoru). V příloze se bohužel ve vytištěné verzi diplomové práce ztrácely zachovávané linie koutků úst, křídel nosu a očí, které měly zabezpečit jistou míru přirozenosti pohledu na profil („jakoby“ pohled proti světlu).

Autorka rovněž věnovala pečlivou pozornost citačním zvyklostem a způsobu záznamu u použité literatury.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce je příkladem kvalitní odborné studie, působí na mne tedy kladně. Jak už vyplývá z předchozího, hodnotím pozitivně jak věcně pojatý teoretický úvod, tak navrženou metodiku; popis výsledků a diskuze splňují také všechny náležitosti. Studentka pracovala na jednu stranu samostatně a na stranu druhou věnovala pozornost konzultacím se mnou.

Po obsahové stránce připomínky nemám, neboť jsme problematické momenty společně projednávali a tak i cítím za ně spoluodpovědnost. Polemika se může týkat např. profilu nosu nebo otázky, zda „extrémní hodnoty“ ve smyslu maskulinity či femininity skutečně odpovídají mužskému či ženskému pohlaví a umožňují je rozpoznávat apod. Jedná se však podle mne o témata pro další řešení, tedy pro navazující výhledové výzkumy.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

V práci jsme řešili roli profilu nosu náhradně prostřednictvím tzv. plochy nosu, která byla definována tak, aby odrážela alespoň částečně jeho vyklenutí. Dokázala by autorka navrhnout nějaký přesnější postup?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

Výborně

Datum: 23.5.2012

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Jana Fryčková

Název práce: Pohlavní rozdíly profilu obličeje a jejich vliv na rozpoznávání pohlaví a na atraktivitu

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě):

doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D., Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Kotlářská 2, 611 37 Brno

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cíle vytyčené v práci v kapitole 1 Úvod (zadání diplomové práce jsem neměl k dispozici) jsou jasně formulovány a práce je svou realizací sleduje a naplňuje. Název práce odpovídá cílům a vlastnímu obsahu studie. Navržené pracovní hypotézy jsou rovněž dobře formulované a jejich testování je proveditelné.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

V teoretické části se autorka zabývá tematikou pohlavního dimorfismu, atraktivity obličeje a jejich vzájemného vztahu. Správně pak zařazuje také podkapitoly o percepci obličeje a pohlaví na základě obličeje, kde se zabývá meritorními otázkami rozlišení pohlaví a atraktivity podle celých obličejů i podle dílčích prvků obličeje, mimo jiné i v profilu obličeje.

Praktická část navazuje na část teoretickou a představuje dvoustupňovou empirickou studii. V prvním stupni autorka na základě metrického rozboru pořízených fotografií a jejich úpravy vytvořila vhodné stimuly v definovaném rozsahu rozvoje pohlavně dimorfních znaků, ve druhém stupni tyto stimuly použila pro testování rozpoznání pohlaví a hodnocení atraktivity. Na základě získaných výstupů pak testovala navržené pracovní hypotézy. Každý z obou stupňů je poměrně náročný a vlastně tak představuje (byť metodicky provázané) studie dvě. Výběr stimulů i hodnotitelů je věkově konzistentní. Součástí metodiky byl software vyvinutý speciálně pro měření na obličejích (upozorňuji, že je k dispozici zdarma řada programů, které to rovněž zvládnou) a z hlediska akvizice probandů významný dotazník/test formou internetové aplikace. Na základě popisu metodiky i výsledků je zřejmé, že autorka projevila tvůrčí přístup, pracovitost a schopnost uspořádat náročný empirický experiment a statisticky zpracovat výsledky.

Při testování hypotéz bych zvolil vhodnou (parametrickou nebo neparametrickou verzi) testu a nepublikoval obojí; až na detaily poskytl téměř stejné výsledky a stačilo by uvést úplné výsledky jen jednoho testu a komentovat dílčí rozdíly oproti druhému. Při popisu metodiky autorka totiž uvádí, že hypotézy byly testovány testem parametrickým, v případě, že je „porušen některý z předpokladů ..., použije se test neparametrický“. Z popisu metodiky mi není jasné, zda autorka normální rozložení testovala nebo ne. Ve výsledcích dimorfismu jednotlivých rozměrů obličeje je komentován pouze test neparametrický. Mám tomu rozumět tak, že žádný z rozměrů nemá normální rozložení? Upozorňuji jen na to, že předpokladem lineární diskriminační analýzy, které autorka dále použila, je (podobně jako u parametrických testů) mimo jiné i mnohorozměrné normální rozložení, z popisu metodiky není jasné, zda byl předpoklad ověřován či nikoliv.

V úsporněji pojaté diskusi autorka konfrontuje svoje výsledky s dosavadními poznatky z odborné literatury.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev je na velmi dobré úrovni, text je sdělný a srozumitelný, zdroje jsou adekvátně citovány. Neužíval bych výraz „focení“, „focený“, vhodnější je fotografování, fotografovaný; podobně mi „skřípe“ užívání slovesa „percipovat“ v češtině (str. 81). Ve vložených obrázcích statistických vzorců kvůli nízkému rozlišení nejsem v pdf verzi s to přečíst indexy. Obrázky i obrazové přílohy (profily obličejů) jsou kvalitní a vhodně dokumentují postup. Kromě uvedení v metodice na str. 30 („Program přepočítal vzdálenosti, úhly a plochu nosu z pixelů na centimetry vzhledem k měřítku.“) se nikde v žádné tabulce ani grafu nevyskytují jednotky, u délkových rozměrů to lze snad chápat, úhly ani plocha ale nejsou v centimetrech. Není mi jasné, co znamenají křížky v tabulkách 22 a 23 (v jiných tabulkách jsou statisticky nevýznamné výsledky uvedeny, jen nejsou tučně).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Dovolím si menší komentář, týkající se designu srovnání. Jednak chci upozornit na skutečnost, že dotazovaní muži a ženy hodnotili sadu konkrétních obličejů. Každý znak byl reprezentován vždy maskulinní a femininní formou, přičemž ostatní znaky na obličejích nebyly kontrolovány. Je tedy možné, že výsledky ovlivnily i jiné znaky na těchto obličejích, mnohdy totiž obličej s extrémní formou jednoho znaku nese ve stejném smyslu extrémní formu znaku jiného. Není pak jasné, který znak hodnocení (pohlaví či atraktivita) ovlivňuje více. Bylo by tedy přínosné vybrat např. obličej, které mají jeden znak maskulinní a současně jiný znak naopak femininní; na základě výsledků by se dalo usuzovat, který znak ovlivňuje hodnocení více.

Další komentář se týká srovnání přiřazení pohlaví a atraktivita pomocí korelační analýzy. Vzhledem k organizaci dotazníku (pokud chápu dobře popis v metodice na str. 51) byly pravděpodobně odpovědi na obě otázky prostorově a časově propojeny, což po 40 obdobných dvojitých dotazech mohlo některé dotazované vést k pochopení smyslu výzkumu. Lepší by asi bylo uskutečnit v náhodném pořadí sadu 40 dotazů na pohlaví a následně v jiném náhodném pořadí sadu 40 dotazů na atraktivitu. Kromě zjištění, jak v souboru hodnotitelů koreluje přiřazení pohlaví a atraktivita jednoho určitého obličej (tj. co hodnocený obličej, to jiná korelace), by možná bylo také zajímavé srovnání otočit a sledovat, jak konzistentně tentýž dotazovaný vnímá maskulinitu a femininitu různých obličejů a jak jeho hodnocení souvisí s rozměry (tj. co dotazovaný, to korelace). Ze shody či neshody na různých stimulech by pak bylo možné zjistit, které znaky každý hodnotitel hodnotí stále stejně a mají v posuzování pohlaví a atraktivita význam, a které se obličej od obličej liší.

Celkově je však práce velmi dobře promyšlená, konzistentní od teoretických východisek, přes metodiku, výsledky, až k diskusi a závěrům.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

1. Testovala autorka normální rozložení u hodnocených proměnných a předpoklady lineární diskriminační analýzy?

2. Byly v celé sadě předkládaných stimulů všechny obličej ve vzájemných velikostních proporcích? Tj. byly reálné rozdíly např. ve velikosti nosu přeneseny také do předkládaného zobrazení profilů?

3. Byla řešena otázka zobrazení monitoru? Je jasné, že na obrazovce/monitoru každého počítače byly stimuly pokaždé celkově jinak velké. Problém je také v proporcích, protože šířko-délkové proporce každého monitoru jsou individuálně nastaveny a mohou se mírně lišit, což ovlivňuje zobrazovaný tvar.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Výborně.

Datum: 24. května 2012

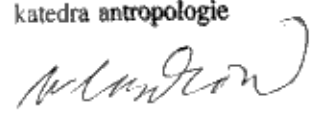
Podpis: Doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D.

Stvrzuji, že autorem posudku je Doc. RNDr. Miroslav Králík, Ph.D.

24.5.2012

Doc. Petr Lozoviuk, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Průběh obhajoby diplomové práce:

NÁZEV PRÁCE: POHLAVNÍ ROZDÍLY PROFILU OBLIČEJE A JEJICH VLIV
NA ROZPOZNAVÁNÍ POHLAVÍ A NA ATRAKTIVITU

VEDOUcí PRÁCE: RNDr. Vladimír Blažek, CSc.

V rámci obhajoby autorka adprezentovala svou práci a následně byly přečteny posudky diplomové práce. Autorka reagovala na připomínky z obou posudků. Byly vzneseny i drobné připomínky z řad komise.

Otázky byly zodpovězeny, obhajoba byla splněna.

Klasifikace:

vyborně

Datum obhajoby: 30. května 2012

Členové zkušební komise:

RNDr. Vladimír Blažek, CSc.

Doc. RNDr. Jaroslav Brůžek, Ph.D.

Mgr. Patrik Galeta, Ph.D.

Mgr. Daniel Sosna, Ph.D.

.....
podpis zkoušejícího